

حج، سلوک قرآنی، ہمکرایا اسلامی و حمایت از فلسطین مظلوم

۳۲

ماہنامہ فرهنگی

چراغِ راه

خرداد ۱۴۰۳ هـ.ش، ذی الحجہ ۱۴۴۶ هـ.ق

در این شماره می خوانید:

- زیارت مختصر و پذیرایی از دیگران | ۳
- نوآوری های تمدنی در چارچوب پیام جهانی اسلام | ۴
- قلب عالم هستی | ۶
- نگاہ تشریفی امام عصر (عج) | ۷
- از اسرار احرام | ۸
- زائر و دو نوع سیر | ۱۰
- گزیده نامہ ۳۱ نہج البلاغہ | ۱۱
- اوقات مخصوص زیارت امیرالمومنین علیہ السلام | ۱۲
- مسئلہ: ذکر واجب تلبیہ | ۱۴

حوزہ نمایندگی ولی فقیہ در امور حج و زیارت
معاونت فرهنگی
مدیریت امور آموزشی و فرهنگی

یکی از بهترین ها زیر این آسمان را از دست دادیم...

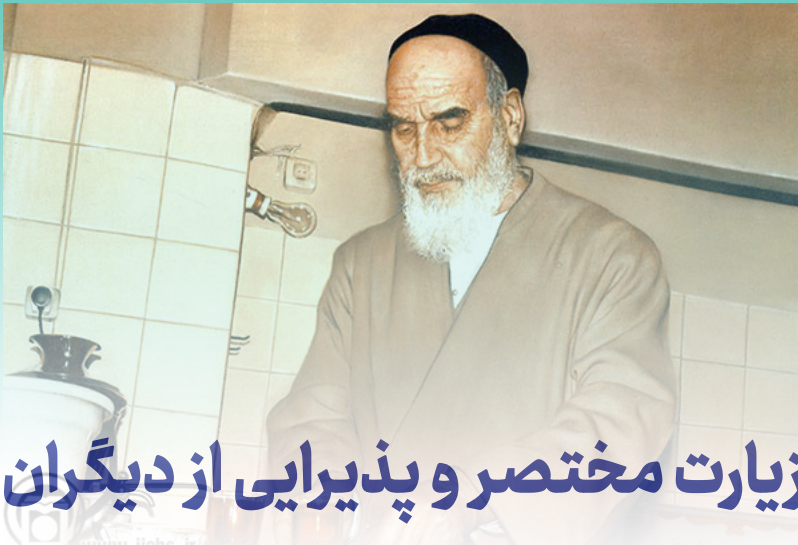
ما یکی از بهترین عناصرمان در زیر این آسمان را از دست دادیم؛ یکی از بهترین ها را از دست دادیم... چاره‌ای نیست؛ اینها را باید تحمل کرد در راه خدای متعال.

رهبر انقلاب اسلامی درباره شهادت حجت الاسلام والمسلمین رئیسی | ۱۴۰۳/۰۳/۰۲

KHAMENEI.IR

سیره عملی امام خمینی قدس سره

زیارت مختصر و پذیرایی از دیگران

یکی از علما برای من نقل کرد که یک سال تابستان به اتفاق امام و چند تن دیگر از روحانیان به مشهد مشرف شدیم و خانه دربستی گرفتیم. برنامه ما چنین بود که بعد از ظهرها پس از یکی دو ساعت استراحت، از خواب بلند می شدیم و دسته جمعی روانه حرم مطهر می شدیم و پس از زیارت و نماز و دعا به خانه مراجعت می کردیم و در ایوان باصفایی که در آن خانه بود می نشستیم و چای می خوردیم. برنامه امام این بود که با جمع به حرم می آمدند، ولی دعا و زیارتشان را خیلی مختصر می کردند و تنها به منزل باز می گشتند. ایوان را آب و جارو می کردند، فرش پهن می کردند، سماور را روشن و چای را آماده می ساختند و وقتی که ما از حرم باز می گشتیم، برای همه چای می ریختند. یک روز من از ایشان سؤال کردم: این چه کاری است؟ زیارت و دعا را به خاطر آنکه برای رفقا چای درست کنید، مختصر می کنید و با عجله به منزل باز می گردید؟ امام در جواب فرمودند: من ثواب این کار را کمتر از آن زیارت و دعا نمی دانم.

حجت الاسلام سید حمید روحانی

نوآوری‌های تمدنی در چارچوب پیام جهانی اسلام

این برجسته‌ترین انتظار از حوزه‌ی علمیّه است. شاید بلندپروازی و آرزوپروری تلقی شود. در آن شب تاریخی پس از حمله به فیضیه در سال ۴۲ که امام راحل در خانه‌ی خود پس از نماز عشاء، برای جمع محدود و مرعوب طلاب سخن میگفت، شاید این تعبیر بلند که «اینها میروند و شما میمانید»، به نظر بعضی از ما بلندپروازی و آرزوپروری تلقی میشد، اما گذر زمان نشان داد که ایمان و صبر و توکل، کوه موانع را از جا می‌کند و کید دشمنان در برابر سنت الهی ناکارآمد است.

«استقرار تمدن اسلامی» برترین هدف دنیایی انقلاب است، یعنی تمدنی که در آن، علم و فناوری و منابع انسانی و منابع طبیعی و همه‌ی توانایی‌ها و همه‌ی پیشرفتهای بشری، و حکومت و سیاست و نیروی نظامی و هر آنچه در اختیار بشر است، در

خدمت عدالت اجتماعی و رفاه عمومی و کاستن از فواصل طبقاتی و افزودن بر پرورش معنوی و ارتقاء علمی و شناخت روزافزون طبیعت و استحکام ایمان به کار میرود.

تمدن اسلامی، مبتنی بر توحید و ابعاد اجتماعی و فردی و معنوی آن است؛ مبتنی بر تکریم انسان از جهت انسانیت - و نه از جهت جنس و رنگ و زبان و قومیت و جغرافیا - است؛ متکی بر عدالت و ابعاد و مصادیق آن است؛ متکی بر آزادی انسان در عرصه‌های گوناگون است؛ متکی بر مجاهدت عمومی در همه‌ی میدان‌هایی است که در آنها نیاز به حضور جهادی هست.

تمدن اسلامی در نقطه‌ی مقابل تمدن مادی کنونی است. تمدن مادی از آغاز با استعمار، با تصرف سرزمین‌ها و تحقیر ملتهای ضعیف، با کشتارهای دسته‌جمعی بومیان، با استفاده از علم برای سرکوب دیگران، با ظلم، با دروغ، با ایجاد درّه‌های طبقاتی، با زورگویی شروع شد و بتدریج فساد و انحراف از مبانی اخلاقی و تحفظ‌های جنسی نیز در آن راه یافت و رشد کرد.

فرازی از پیام حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی)
به همایش بین‌المللی یکصدمین سالگشت بازتأسیس حوزه‌ی
علمیه‌ی قم

قلب عالم هستی

از دیدگاه عارفان، جایگاه انسان کامل (امام) در کل جهان خلقت به منزله «قلب و دل» در وجود یک انسان است و همانطور که دل کانون وجود انسان است، انسان کامل یا امام نیز قطب و کانون جهان آفرینش است. و همانگونه که انسانی با چند قلب وجود ندارد، در کل جهان خلقت نیز در هر زمان یک انسان کامل می تواند قلب هستی باشد و امروز قلب عالم هستی وجود مقدس حضرت مهدی ارواحنا له الفداء است.

جان جهان، مهدی طیب، ص ۷۲-۷۳

یک دقیقه با قرآن

نگاه تشریفی امام عصر (عج)

« قُلِ اَعْمَلُوا فِی سَبِيلِ اللّٰهِ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ »
سوره توبه، آیه ۱۰۵

وجود مبارك ولى عصر دو نگاه دارد: يك نگاه عمومى است كه ما هر كارى بكنيم اعمال مان را به عرض حضرت مى رسانند: « قُلِ اَعْمَلُوا فِی سَبِيلِ اللّٰهِ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ » نگاه دوم، نگاه تشریفى و فیض و عنایت است اينكه در دعاى « ندبه » مى گوييم: « وَانْظُرْ اِلَيْنَا نَظْرَةً رَّحِيْمَةً »؛ يعنى همين! خدايا آن توفيق را بده كه ولى ات به ما يك نگاه لطف آميز بکند. و گر نه كم نبودند افرادى كه پشت سر حضرت امير نماز خواندند، پشت سر پيغمبر نماز خواندند؛ مهم آن است كه آنها نگاه كنند، يك نگاه تشریفى .

درس اخلاق، آيت الله جوادى آملی، ۱۳۹۳/۳/۲۲

اسرار و معارف حج

از اسرار احرام

یکی از اسرار احرام، این است که حج‌گزار خود را در برابر خداوند ذلیل، فقیر و حقیر می‌یابد و او را بزرگ و عظیم می‌شمارد. لباس احرام این احساس فقر و ذلت را در دل حاجی زنده می‌کند و او می‌یابد که هیچ ندارد و در برابر عظمت الهی فقری بیش نیست. آری! حج‌گزار با احرام ساده و بی‌آلایش خود، در واقع اقرار دارد که با دستی خالی و وجودی سراسر نیاز وارد حرم شده و محتاج دستگیری خداست و زبانش مترنم به این فقرات دعای ابو حمزه ثمالی است که:

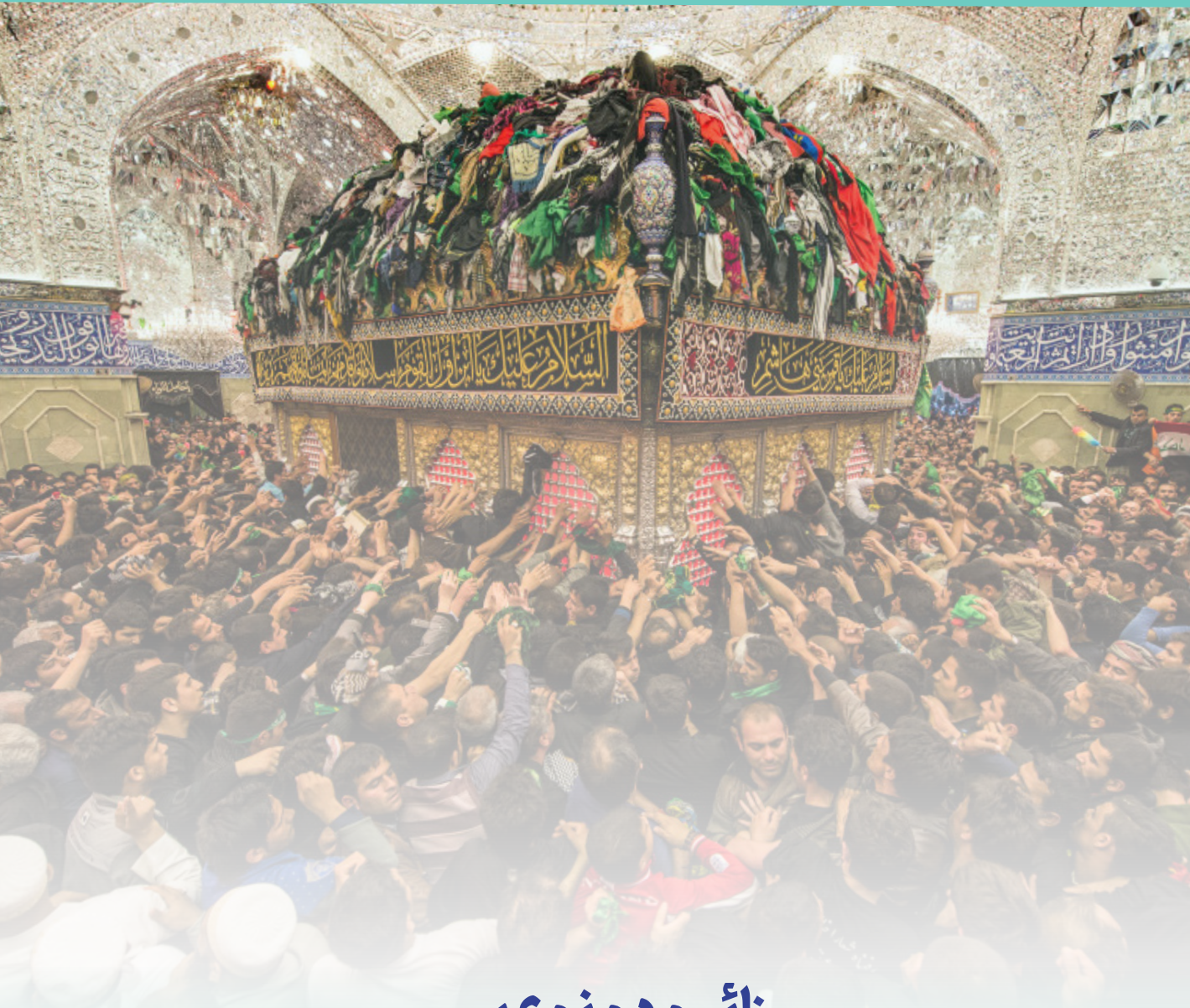
« سَيِّدِي أَنَا الصَّغِيرُ الَّذِي رَبَّيْتَهُ وَأَنَا الْجَاهِلُ الَّذِي عَلَّمْتَهُ وَأَنَا الضَّالُّ الَّذِي هَدَيْتَهُ وَأَنَا الْوَضِيعُ الَّذِي

رَفَعَتْهُ وَ أَنَا الْخَائِفُ الَّذِي آمَنْتَهُ وَالْجَائِعُ الَّذِي أَشْبَعْتَهُ
وَالْعَطْشَانُ الَّذِي أَزَوَيْتَهُ وَالْعَارِي الَّذِي كَسَوْتَهُ وَالْفَقِيرُ
الَّذِي أَغْنَيْتَهُ وَالضَّعِيفُ الَّذِي قَوَّيْتَهُ وَالذَّلِيلُ الَّذِي
أَعَزَّزْتَهُ وَالسَّقِيمُ الَّذِي شَفَيْتَهُ وَالسَّائِلُ الَّذِي أُعْطِيْتَهُ وَ
الْمُذْنِبُ الَّذِي سَتَرْتَهُ وَالْخَاطِئُ الَّذِي أَقَلْتَهُ وَأَنَا الْقَلِيلُ
الَّذِي كَثَّرْتَهُ وَالْمُسْتَضَعْفُ الَّذِي نَصَرْتَهُ»؛

آقای من! منم کودکی که او را پرورش دادی، منم
نادانی که دانا نمودی، منم گمراهی که هدایت کردی،
منم افتاده‌ای که بلندش نمودی، منم هراسانی
که امانش دادی و گرسنه‌ای که سیرش نمودی، و
تشنه‌ای که سیرابش کردی، و برهنه‌ای که لباسش
پوشاندی، و تهیدستی که توانگرش ساختی، و ناتوانی
که نیرومندش نمودی، و خواری که عزیزش کردی، و
بیماری که شفایش دادی، و خواهشمندی که عطایش
کردی، و گنهکاری که گناهش را بر او پوشاندی، و
خطاکاری که نادیده‌اش گرفتی، و اندکی که بسیارش
فرمودی و ناتوان شمرده‌ای که یاری‌اش دادی.

مفاتیح الجنان، دعای ابو حمزه ثمالی.

نکته های زیارت

زائر و دو نوع سیر

زائر دو نوع سیر و حرکت دارد: سیر آفاقی یا مادی که فاصله زادگاهش تا مشهد و مدفن امام است و با پا آن را طی می کند و سیر انفسی یا معنوی که از حرم امام علیه السلام تا عرش خدا و با دل صورت می گیرد. اشکی که زائر می ریزد نشانه شکسته شدن دل و میزبانی خداوند است. فرمود: **«أَنَا عِنْدَ الْمُنْكَسِرَةِ قُلُوبُهُمْ»** زائر میزبان است و خدای رحمان، میهمان.

نکته هایی از زیارت جامعه، ص ۲۵

سیری در نهج البلاغه

گزیده نامه ۳۱ نهج البلاغه

پسرم!

در رابطه با دیگران، دل خودت را میزان قرار بده؛
هرچه برای خودت می‌خواهی، برای آنها هم بخواه؛
هرچه برای خودت نمی‌خواهی، برای آنها هم نخواه؛
همان جور که خوش نداری به تو ظمی شود، ظمی
نکن.

همان جور که دوست داری به تو خوبی کنند، خوبی
کن.

هرچه فکر می‌کنی مردم اگر بکنند بد است، برای
خودت هم بد حساب کن.

هر چه را برای خودت می‌پسندی، برای آنها هم
بپسند.

هر چه نمی‌دانی، نگو؛ حتی اگر آن چه می‌دانی کم
است.

هر چه نمی‌خواهی درباره‌ات بگویند، درباره کسی
نگو.

از خود راضی بودن، خلاف درستی و آفت اندیشه‌هاست.
پس (به این که هستی، راضی نباش) و تمام سعی‌ات
را بکن و ذخیره‌سازِ دیگران نباش.

به مقصد هم که رسیدی، بیشتر از همیشه، در برابر
پروردگارت، خاشع باش.

ترجمه فاطمه شهیدی

دیار عشق

اوقات مخصوص زیارت امیرالمومنین علیه السلام

در روایات، برای زیارت امیرالمؤمنین علیه السلام روزهای متعددی ذکر شده است، از جمله:

- روز ولادت امام علی علیه السلام (۱۳ رجب).
- روز شهادت امام علی علیه السلام (۲۱ رمضان).
- شب و روز عید غدیر (۱۸ ذی الحجه).
- روز نزول «سوره هل اتی» (۲۵ ذی الحجه).
- شب و روز مبعث پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم (۲۷ رجب).
- شبی که امام علی علیه السلام در بستر پیامبر (صلی الله علیه وآله) خوابیدند (لیلة المبيت) (اول ربیع الاول).
- روز غزوه بدر (۱۷ ماه رمضان).
- روز فداکاری ایشان در غزوه احد (۱۷ شوال).
- روز غزوه خیبر (محرم یا صفر سال هفتم هجری).

روزی که بر دوش پیامبر ﷺ بالا رفت و بت‌های
کعبه را شکست (۲۰ رمضان).

روز فتح بصره (نیمه جمادی الاولی).

روزی که خورشید به احترام ایشان برگشت (ردّ
الشمس) (۱۷ شوال).

روزی که از طرف پیامبر ﷺ مأمور ابلاغ سوره براءت
شد (اول ذی الحجه).

روزی که به امر خدا و ابلاغ پیامبر ﷺ در خانه‌های
دیگران به مسجد پیامبر بسته و در خانه امام
علی علیه السلام باز گذاشته شد (حدیث سدّ الابواب) (۹ ذی
الحجه).

روز انگشتر بخشی امام علی علیه السلام به مستمند در حال
نماز، که همان روز مباهله است (۲۴ ذی الحجه).

روز ازدواج امام علی علیه السلام با حضرت زهرا علیها السلام (۲۱ محرم
یا ۱ ذی الحجه).

آغاز خلافت امام علی علیه السلام یعنی روز رحلت پیامبر خدا
ﷺ (۲۸ صفر).

روزی که مردم برای خلافت ظاهری با امام
علی علیه السلام بیعت کردند (۱۸ یا ۲۵ ذی الحجه).

روز عید نوروز که روز بیعت با ایشان، با این روز
مصادف بوده است (اول فروردین سال شمسی).
بحار الأنوار، ج ۹۷، باب زیاراته المختصه بالأیام واللیالی،
ص ۳۵۴.

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ

اجابت می‌کنم دعوت تو را خدایا اجابت می‌کنم دعوت تو را

لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ

اجابت می‌کنم دعوت تو را، شریکی برای تو نیست، اجابت می‌کنم دعوت تو را

إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكُ

حمانا سپاس و نعمت و تمام حتی از آن تو است

لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ

برای تو هست بی‌نیست، اجابت می‌کنم دعوت تو را

اللهم لبیک

مسئله: ذکر واجب تلبیه

«لَبَّيْكَ، اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ»

۱. اکتفا به ذکر جایز است؛ آیات عظام: امام خمینی، تبریزی، جوادی، خامنه‌ای، خویی، سیستانی، فاضل، نوری، وحید.

۲. بنا بر احتیاط (بنا بر فتوا؛ آیت الله زنجانی) به آن ضمیمه «إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكُ لَا شَرِيكَ لَكَ» شود؛ آیات عظام: بهجت، سبحانی، صافی، گلپایگانی، مکارم.